

MAELUMINISTEERIUM

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa Investeeringud
maapirkondadesse

Uuest ametliku kontrolli määrusest tulenevad muudatused – mõju toidukäitlejatele

Maia Radin
Maaeluministeerium
29.10.2019; 30.10.2019 ja 01.11.2019

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 2017/625

- määrusega kehtestatakse ametliku kontrolli korraldamise ühtne raamistik, mis kehtib kogu toidutarneahelas.
- **Eesmärk:** selgem, lihtsam ja tõhusam regulatsioon
- määrus jõustus 15. märts 2017
- kohaldatakse alates **14.detsember 2019**

Reguleerimise ulatus

- Toit
- Sööt
- Loomatervis ja loomade heaolu
- Geneetiliselt muundatud organismide tahtlik keskkonda viimine toidu ja sööda tootmise eesmärgil
- Loomsed kõrvalsaadused
- Taimetervis ja taimekaitse
- Mahepõllumajandus
- Kaitstud päritolunimetus, geograafilised tähised

Ettevõtja kohustused

Ettevõtjad peavad:

- andma juurdepääsu
 - dokumentidele ja muule asjakohasele teabele
 - loomadele või kaubale
 - teabehaldussüsteemidele
 - seadmetele, transpordivahenditele, valdustele
- abistama ja tegema koostööd pädeva asutuse töötajatega

Konfidentsiaalsus

Pädevad asutused võivad avaldada või teha muul viisil üldsusele kättesaadavaks teabe üksikute ettevõtjate suhtes kohaldatud kontrolli tulemuste kohta eeldusel, et

-ettevõtjal on enne teabe avaldamist või kättesaadavaks tegemist olnud võimalus esitada märkusi teabe kohta

-avaldatud või kättesaadavaks tehtud teabes võetakse arvesse ettevõtja märkusi või avaldatakse koos nendega

Ametliku kontrolli määrusest tulenevad muudatused

- Toiduseadus (ToiduS)
- Söödaseadus (SöS)
- Veterinaarkorralduse seadus (VetKS)
- Loomatauditõrje seadus (LTTS)
- Loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordiseadus (LKVetJS)

Teine ekspertarvamus

- Ettevõtjal on õigus teisele ekspertarvamusele omal kulul. Kohaldatakse juhul kui see on tehniliselt teostatav ja asjakohane (nt ei kohaldata kiiresti rikneva toidu korral, taimetervisevaldkonnas taimekahjustaja kindlaks tegemisel).
- Teisest ekspertarvamusest tuleneva vaidluse korral pädeva asutuse ja ettevõtja vahel võib ettevõtja taotleda omal kulul algse analüüsi dokumentide läbivaatamist ja vajadusel täiendava analüüsi tegemist teises ametlikus laboris.

Kontroll piiripunktis

- loomad ja loomsed saadused vastavalt loetelule
- kaubad, millele kohaldatakse ajutiselt rangemat kontrolli
- loomad ja kaubad, millele kohaldatakse erakorralisi

Muudatus: loobutakse liiduvälisest riigist Eestisse saabuva mitteloomse sööda sajaprotsendilisest kontrollist piiripunktis. Rakendatakse riskipõhist kontrolli.

*Ette teavitamine kaubasaadetisest**-kauplemisel*

- Liikmesriigid võivad erandkorras nõuda, et ettevõtjad, kellele tuuakse teisest liikmesriigist loomi või kaupu, teatatakse kõnealuste loomade ja kaupade saabumisest.

[Kehtiv LKVetJS](#): VTA-d tuleb teavitada vähemalt 48 tundi enne loomade ja vähemalt 24 tundi enne loomsete saaduste kavandatavat saabumist sihtkohta

Muudatus: loomade või loomsete saaduste kavandatavast saabumisest ei ole vaja eelnevalt teavitada

*Ette teavitamine kaubasaadetisest**-EL-i saabumisel*

- Rakendusaktiga sätestatakse kui pikalt peab kaubasaadete eest vastutav ettevõtja ette teavitama

[Kehtiv ToiduS, SöS, LKVetJS](#):

-loomade ja loomsete saaduste impordist teavitatakse vähemalt 24 tundi ette

-mitteloomsest toidust, mida tuleb õigusaktidest tulenevalt importimisel kontrollida või mitteloomse sööda Eestisse toimetamisest teavitatakse vähemalt 24 tundi ette

Muudatus: loomadest ja kaupadest teavitatakse Veterinaar- ja Toiduametit vähemalt üks tööpäev ette

Piiripunktide määramine

- Liikmesriigid määravad piiripunktid EL-i sisenevate asjakohastes õigusaktides nõutud loomade ja kaubasaadetiste ametlikuks kontrollimiseks.
- Liikmesriigid võivad määratud piiripunktide määramisi tunnistada kehtetuks või peatada, kui need ei vasta enam vastavatele miinimumnõuetele või kui nende tegevus võib kujutada riski inimeste, loomade või taimede tervisele, loomade heolule või GMO-de ja taimekaitsevahendite puhul keskkonnale.

Muudatus: Euroopa Komisjon hindab kõikide piiripunktide nõuetekohasust. Õigusaktides on täpsustatud piiripunktide määramise korda.

Järelevalvetasud

- Liikmesriigid koguvad lõive ja tasusid teatud toimingutega seotud ametliku kontrolli eest individuaalsete kontrollikulude põhiselt arvutatuna või määruse lisas sätestatud summade tasemel
- Liikmesriigid võivad koguda muid lõive ja tasusid ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute kulude katmiseks

MAELUMINISTEERIUM

Toidutarneahela ametliku kontrolliga seotud tasude muudatustest

Allan Aleksašin

Ametliku kontrolliga seotud tasude muudatustest

- Kontrollimääruse põhimõtted:
 - Piisavad rahalised vahendid järelevalve tagamiseks
 - Lõivud ja tasud, et vähendada ametliku kontrolli süsteemi sõltuvust avaliku sektori rahalistest vahenditest
 - Kuludesse arvestatakse **asjaomased** ametlikust kontrollist **tulenevad kulud**

Tulenevalt komponentide lisandumisest tunnitasu tõuseb aga arvestamise meetodika muutub täpsemaks!

[Link: Määrus 625/2017 \(kulukomponendid on art 81\)](#)

Kuludesse arvestatakse **asjaomased** ametlikust kontrollist **tulenevad kulud**:

- a) ametliku kontrolliga seotud töötajate, sealhulgas abi- ja haldustöötajate palgad, sotsiaalkindlustus-, pensioni- ja kindlustuskulud;
- b) rajatiste ja seadmete kulud, sealhulgas hooldus- ja kindlustuskulud ja muud seotud kulud;
- c) kulumaterjalide ja töövahendite kulud;
- d) teenuste kulud, mille volitatud isikud nõuavad pädevalt asutuselt sisse neile delegeeritud ametliku kontrolli eest;
- e) punktis a osutatud töötajate koolituskulud, v.a pädeva asutuse poolt töölevõtmiseks vajaliku kvalifikatsiooni omandamise kulud;
- f) punktis a osutatud töötajate reisikulud ja reisimisega seotud elamiskulud;
- g) proovivõtmise ning laboratoorsete uuringute ja diagnoosimise kulud, mida ametlikud laborid nõuavad sisse nimetatud ülesannete täitmise eest.**

- Kohustuslik tasu ette nähtud loomsete saaduste ja loomade kontrollimise eest, Kontrollimääruses toodud summades. Lisaks kohustuslik koguda söödaettevõtte tegevusloa andmise puhul.
- Muude toimingute eest võimalik siseriiklikke tasusid lisaks koguda. Hetkel kehtib toidus ja teatud veterinaarjärelevalve puhul tunnitasu ning mitteloomse sööda puhul kogusepõhine riigilõiv.
- Tasu ei tule maksta juhul, kui kontroll toimus vihje peale, aga kõik oli korras.

Toidu- ja veterinaarjärelevalve tunnitasu

- Lisanduvad laborianalüüside kulud tõstavad oluliselt tasumäära. Uutel alustel arvestatud määraks toidu puhul pakutud 24 eurot tund ja veterinaarjärelevalves 15 eurot tund.
- Täpsem määr selgub igal aastal vahetult enne tunnitasu kehtestamist, tunnitasu suurus põhineb eelmise kalendriaasta tegelikel kuludel.
- Toidu- ja veterinaarjärelevalve tunnitasu laekumise edasine prognoos on umbes 986 000 eurot aastas, millest omakorda ligi-kaudu 375 000 moodustavad laborikulud.

Söödajärelevalve muudatused 2020

- Järelevalve rahastamine viiakse ühtsetele alustele. 100% söödakontrolli enam piiril ei toimu, riskipõhiselt tehtava järelevalve eest on otstarbekam tunnitasu põhiselt koguda.
- Kehtiv ametlike kontrollide tegemise eest tasutav **riigilõiv asendatakse tunnipõhise järelevalvetasuga.**
- Kalkulatsioonide põhjal on pakutud uueks tunnitasu määraks **33 eurot** tund.
- Esmatootmisega seotud järelevalvetoimingute eest jätkuvalt järelevalvetasu ei koguta.

- Sööda esmatootja on sööda kasvataja; lisaks on hõlmatud teatavad seonduvad tegevused. Näiteks: esmatoodete vedu, hoidmine ja käsitsemine tootmiskohas; teise ettevõttesse vedu taimse päritoluga toodete puhul. Samuti taimse söödamaterjali kuivatamisega seotud toimingud.
- Tasu suurus selgub pärast järelevalvetoimingu tegemist ning maksta tuleb vaid juhul, kui toiminguid tehti ehk kontrollimas käidi.
- Järelevalvetasu maksavad aastas umbes 200 ettevõtet, keskmise ettevõtte üheks kontrollimiseks kulub 3 tundi, madalama riskiga ettevõtte puhul 1,5-2 tundi.
- Enamik ettevõtteid peavad järelevalvetoimingute eest maksma vähem kui riigilõivu puhul. Nt madala riskiga ettevõtte puhul on uus keskmine kulu kolme aasta lõikes umbes kolm korda madalam kui seni, kui tuli maksta igal aastal 64 eurot riigilõivu (3 aasta jooksul 66€ vs 192€).

MAELUMINISTEERIUM

Aitäh!

Allan Aleksašin
Toiduohutuse osakonna nõunik
allan.aleksasin@agri.ee
625 6277